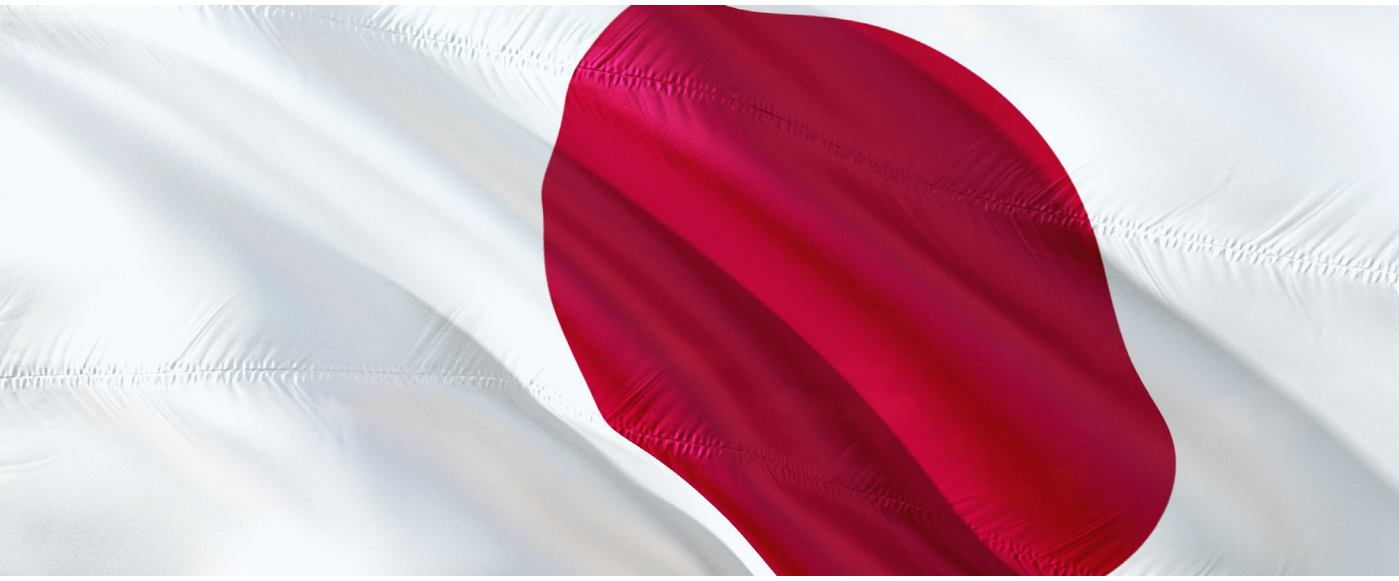

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี: จากอดีต ปัจจุบัน สู่อนาคต

The Study of Japanese Instructional Learning Management of Prince of Songkla University, Pattani Campus: the Past, Present and Future

โดย: อัจฉรา ชูพูล นิศากร ทองนอก และนิเย๊าะ จาหลง

สาระสังเขป

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่อดีต (ปี พ.ศ. 2529) จนถึงปัจจุบัน ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และ 2) เสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีในอนาคต โดยดำเนินการวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ อดีตอาจารย์ ศิษย์เก่า และนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) พัฒนาการการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้แก่ ช่วงปี พ.ศ. 2529 - 2533 เป็นช่วงที่เปิดวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเลือกเสรี และวิชาโท ในปี พ.ศ. 2539 เปิดเป็นวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น ใช้หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2538 โดยโครงสร้างหลักสูตรเป็นแบบเอก-โท ต่อมาในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเป็นแบบเอกเดี่ยว และตั้งแต่หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา ได้ปรับเปลี่ยนให้มี 2 โครงสร้างคือ แบบเอกเดี่ยวและแบบวิชาเอก-โท ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดระยะเวลาที่เปิดสอนมามีทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จและอุปสรรคปัญหา โดยอนาคตในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2569 จะมีการนำอุปสรรคปัญหามาทบทวนและปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมถึงวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้สอดรับกับแผนพัฒนาของวิทยาเขตปัตตานีและยุทธศาสตร์คณะฯ ซึ่งตั้งเป้าประสงค์ให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประชาชนทุกช่วงวัย

คำสำคัญ : ภาษาญี่ปุ่น, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สภาพการจัดการเรียนการสอน, อดีต ปัจจุบัน อนาคต

This research article aimed to 1) study the developmental stages of Japanese instruction and learning management of Prince of Songkla University, Pattani Campus from the B.E.2529 2) To propose the developments guidelines for the future's Japanese instruction and learning management of Prince of Songkla University, Pattani Campus. The content analysis together with the in-depth interview of 30 informants from administrators, staff lecturers, former lecturers and students, and the present students were administered. The findings found that 1) the Japanese instruction and learning management during the B.E. 2529-2533 was an elective and minor subject. In the year B.E. 2539 opened as a major by using the Japanese curriculum of B.E. 2538; the revised one. In the year B.E.2547, the single major was administered. And from the year B.E. 2552 onwards, the curriculum were 2 types; including the single major and major and minor to definitely respond the needs and the keenest of the learners-oriented. During the long run, the instruction faces its success and obstacles. The B.E. 2569's revised curriculum will be improved to consort with the PSU Pattani Campus' development planning and the Faculty's strategies that absolutely helps promote the long-life education in order to respond the needs of the society of people of all ages.

Keywords: Japanese instruction condition, Japanese language, Prince of Songkla University, the Past, Present and Future

บทนำ

การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยได้เริ่มวางรากฐานมาอย่างยาวนาน 90 ปี ซึ่งเหตุผลในตอนนั้นเกิดขึ้นจากความต้องการของฝ่ายญี่ปุ่นและความพยายามของฝ่ายไทย (วรวุฒิ จิราสมบัติ, 2549, น. 45) โดยได้เริ่มจัดการเรียนการสอนครั้งแรกขึ้นที่โรงเรียนมัธยมวัดบพิตรพิมุข[1] กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงธรรมการ เมื่อปี พ.ศ. 2477 หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2481ญี่ปุ่นได้เปิดโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นที่กรุงเทพฯ และในปี พ.ศ. 2485 เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์ ต่อมาปี พ.ศ. 2488 ได้เริ่มสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ช่วงหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง ได้มีการยุติการสอนภาษาญี่ปุ่นไป อย่างไรก็ดี เมื่อประเทศญี่ปุ่นได้ฟื้นตัวทางเศรษฐกิจการศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังอีกครั้งตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2508 (วรวุฒิ จิราสมบัติ, 2549, น. 46) และได้ขยายการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นออกไปยังสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ของรัฐบาลและเอกชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของประเทศไทย

สำหรับในภาคใต้นั้นมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น[2] โดยเปิดสอนที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นคณะที่ผลิตบัณฑิตหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิตเป็นหลัก ในระยะแรกได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเลือกเสรีในปีการศึกษา 2529 จากนั้นพัฒนาหลักสูตรเป็นวิชาโทในปีการศึกษา 2531 และวิชาเอกในปีการศึกษา 2539 ปัจจุบันหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็น 1 ใน 18 หลักสูตรในระดับปริญญาตรีของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

หลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับ พ.ศ. 2534 โดยทบวงมหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2535 เป็นหลักสูตรฉบับแรกที่เปิดเป็นวิชาเอก แต่เนื่องจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรใหม่แผนกวิชาภาษาญี่ปุ่นจึงขอเสนอปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรปรับปรุงของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยกำหนดใช้หลักสูตรปรับปรุงใหม่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 แต่ด้วยเหตุผลในขณะนั้นขาดแคลนด้านบุคลากรจึงไม่สามารถเปิดรับนักศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนในลักษณะวิชาเอกตามแผนที่กำหนดไว้ได้ อย่างไรก็ดี ทางแผนกวิชาภาษาญี่ปุ่นยังคงเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเลือกและวิชาโท ต่อมาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรขึ้นใหม่เป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538 และมีความพร้อมทางด้านบุคลากรมากขึ้น จึงได้เปิดรับนักศึกษาวิชาเอกรุ่นแรกขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2539 มีจำนวนนักศึกษา 18 คน และหลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงหลักสูตรอีก 5 ครั้ง คือ หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547, หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552, หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554, หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 และหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564 โดยการปรับปรุงหลักสูตรจะดำเนินการเป็นระยะทุก 5 - 7 ปี ซึ่งทุกรอบของการปรับปรุงหลักสูตรได้มีการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร ตำรา สื่อการสอน อาจารย์ผู้สอน วิธีการจัดการเรียนการสอน ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม

ตลอดระยะเวลาเกือบ 40 ปีที่ทางหลักสูตรฯ[3] ได้ดำเนินการสอนภาษาญี่ปุ่นมานั้น นับได้ว่าเป็นการทำหน้าที่ที่สำคัญในการขับเคลื่อนด้านการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ด้านภาษาญี่ปุ่นออกสู่สังคม ซึ่งภาษาญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในภาคธุรกิจ การท่องเที่ยว การศึกษา และการอุตสาหกรรมของประเทศไทย เนื่องจากญี่ปุ่นมีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมในประเทศไทยในอัตราที่สูงเป็นระยะเวลานานนับตั้งแต่ประเทศญี่ปุ่นก้าวสู่การเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีที่มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในภาคอุตสาหกรรม แต่ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ในประเทศที่โรงงานอุตสาหกรรมไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการสินค้าได้ จึงจำเป็นต้องมีการขยายฐานการผลิตไปสู่ประเทศอื่น ๆ ที่มีค่าแรงต่ำกว่าเช่นประเทศไทยและคาดว่ายังคงดำเนินฐานการผลิตนี้ไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการเข้ามาลงทุนในประเทศไทยส่งผลให้มีการสนับสนุนจากรัฐบาลไทยในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านพื้นที่โดยการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ด้านกำลังคนโดยการสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันการศึกษาด้านการลงทุนโดยหอการค้าญี่ปุ่น - กรุงเทพ ฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการเตรียมบุคลากรให้เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมโดยการ เปิดสอนสาขาภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (อิซาโอะ ยามากิ, 2560, น. 52) และในขณะเดียวกันทางด้านญี่ปุ่นมีเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ เป็นหนึ่งในองค์กรของญี่ปุ่นที่ให้การสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย

อย่างไรก็ดี แม้ว่าทางหลักสูตรฯ จะมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรมาอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีความทันสมัย ผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมก็ตาม แต่ทางหลักสูตรฯ ก็ได้เผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มาโดยตลอด เช่น ความขาดแคลนบุคลากร จำนวนผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งได้ดำเนินการแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ

ทั้งในเชิงนโยบายและกลยุทธ์การปฏิบัติการ ซึ่งบางประเด็นสามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปได้แต่ในบางประเด็นก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดีหรือยั่งยืนได้ ดังนั้นในรอบการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2569 นี้ ผู้ศึกษาเล็งเห็นว่าการศึกษาพัฒนาการของการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น มีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยดำเนินการวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหลักสูตร และรายงานการประเมินตนเอง รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ อดีตอาจารย์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ศิษย์เก่า และนักศึกษา โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เขียนสรุป และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ทั้งนี้เพื่อจะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดทิศทางของการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในอนาคต อันจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

1. การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นช่วงปี พ.ศ. 2529 - 2533

เริ่มเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2529 การจัดการเรียนการสอนในขณะนั้นเป็นการบริหารจัดการภายใต้ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก โดยในระยะแรกมีการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเลือกเสรี ต่อมาในปีการศึกษา 2531 ได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาโทชื่อหลักสูตรวิชาโทภาษาญี่ปุ่น หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2531 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาที่ได้ศึกษาวิชาภาษาญี่ปุ่นมีความรู้และทักษะดีพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาขนบ ธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมญี่ปุ่น และเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นในภาคใต้ ซึ่งวิชาเลือกเสรีมีวิชาที่เปิดสอนจำนวน 3 รายวิชา 9 หน่วยกิต12 ชั่วโมง ประกอบด้วยรายวิชา 415 - 101 ภาษาญี่ปุ่น 1 415 - 102 ภาษาญี่ปุ่น 2[4] และ 415 - 203 ภาษาญี่ปุ่น 3 ส่วนวิชาโทภาษาญี่ปุ่นมีโครงสร้างหลักสูตร คือ วิชาบังคับ 10 หน่วยกิต ประกอบด้วย 6 รายวิชาโดยนับรวมวิชา 415 - 101 และ 415 - 102 ที่เป็นหน่วยกิตของวิชาเลือกเสรีเข้าไปด้วย และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต ซึ่งมีรายวิชาให้เลือกมากถึง 15 รายวิชาที่ครอบคลุมทั้งด้านภาษา ญี่ปุ่นศึกษา ทักษะวิชาชีพ แต่ยังขาดวิชาทางด้านวรรณคดี วัฒนธรรม การแปล

ช่วงแรกที่เริ่มเปิดสอนมีอาจารย์ชาวไทย 1 คน (วุฒิปริญญาตรี สาขาภาษาญี่ปุ่น) อาจารย์อาสาสมัครชาวญี่ปุ่น (JOCV)[5] 1 คนและอาจารย์พิเศษชาวญี่ปุ่น 1 คน ช่วงการเปิดเป็นวิชาโทมีอาจารย์ทั้งหมด 4 คน ประกอบด้วย อาจารย์ชาวไทย 2 คน (วุฒิปริญญาตรี สาขาภาษาญี่ปุ่น) อาจารย์อาสาสมัครชาวญี่ปุ่น (JOCV) 1 คน และอัตราจ้างชาวญี่ปุ่น 1 คน[6] นอกจากนี้ ทางแผนกวิชาฯ ยังได้เชิญอาจารย์ที่เคยรับทุนการศึกษาจากรัฐบาลญี่ปุ่น (Monbusho)[7] และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ (วุฒิปริญญาโท/เอก) ได้แก่ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษา ด้านประวัติศาสตร์ และด้านรัฐศาสตร์มาร่วมเป็นทีมสอนรายวิชาญี่ปุ่นศึกษา

การจัดการเรียนการสอนตั้งแต่เริ่มเปิดสอนวิชาเลือกเสรี และวิชาโท จะเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ Communicative approach เป็นหลักใช้รูปแบบการสอนการบรรยายยกตัวอย่าง ฝึกฝนรูปประโยค

โดยใช้สื่อการสอน ได้แก่ บัตรภาพ บัตรคำ วัสดุจริง ท่าทาง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ เป็นต้น สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดในช่วงการสอนวิชาเลือกเสรีและวิชาโทนั้นมีหลากหลาย ได้แก่

1. เทศกาลญี่ปุ่น โดยในงานที่จัดช่วงแรกจะมีการสาธิตศิลปะวัฒนธรรมญี่ปุ่น เช่น การชงชา การเล่นดนตรีโบราณโคโตะ การตำโมจิ จากผู้เชี่ยวชาญสาขานั้น ๆ และการสวมชุดยูกะตะ เป็นต้น

2. เทศกาลภาพยนตร์ญี่ปุ่น โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิญี่ปุ่นในการเดินทางสัญจรมาฉายภาพยนตร์ให้นักศึกษาดูหรือยืมฟิล์มมาจัดฉายให้นักศึกษาดู เนื้อเรื่องจะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น

3. การประกวดสุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่นในระดับประเทศ จัดโดยสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น ในพระบรมราชูปถัมภ์ นักศึกษาวิชาโทรุ่นแรกเคยได้รับรางวัลที่ 1 ของการประกวดกล่าวสุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 17

ตำราหลักที่ใช้สอนช่วงวิชาเลือกเสรีและวิชาโท ได้แก่ **日本語初歩 新日本語基礎 ヤンさんと日本人の人々** เป็นต้น นอกจากนี้ทางแผนกวิชาฯ จัดทำเอกสารประกอบการสอนวิชา 415 - 101 ในช่วงเปิดสอนเป็นวิชาโท

เงื่อนไขของการเรียนวิชาเลือกเสรีภาษาญี่ปุ่น คือ เป็นวิชาเลือกเสรีภาษาต่างประเทศสำหรับนักศึกษาทุกชั้นปีทุกคณะ แต่พบว่ามีเฉพาะนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ที่เลือกเรียนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 120 คน โดยมีผู้เรียนต่อกลุ่มประมาณ 20 - 25 คน และเมื่อเป็นวิชาโทมีนักศึกษาจาก 2 คณะข้างต้นเลือกเรียน จำนวนประมาณ 20 - 25 คนต่อรุ่น โดยผู้เข้าเรียนจะต้องสอบผ่านได้ผลคะแนน A หรือ B ในรายวิชา 415 - 101 และ 415 - 102 เท่านั้น

มีการวัดประเมินผลการเรียนด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การมอบหมายชิ้นงาน การสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค โดยอิงเกณฑ์คะแนนมาตรฐานเป็นไปตามระเบียบของทางมหาวิทยาลัยมีการให้เกรดแบบ 5 ระดับขั้น คือ A, B, C, D, E ตามลำดับ

ในด้านงบประมาณการดำเนินการจะอยู่ภายใต้ภาควิชา ส่วนความช่วยเหลือจากภายนอกจากได้รับจาก Japan International Cooperation Agency (JICA) ในการสนับสนุนอาสาสมัคร มูลนิธิญี่ปุ่นและสำนักข่าวสารญี่ปุ่นสนับสนุนตำรา อุปกรณ์การเรียน ทุนจ้างอาจารย์ชาวญี่ปุ่น ทุนการฝึกอบรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศ และ ณ ประเทศญี่ปุ่น (ระยะสั้น, ยะระยาว) ทุนทัศนศึกษา(Study Tour Japan) ทางแผนกวิชาฯ ได้มีความร่วมมือกับ Reitaku University ประเทศญี่ปุ่น โดยมีการส่งนักศึกษาญี่ปุ่นมาแลกเปลี่ยนที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 3 - 7 คนต่อรุ่น และมีการส่งนักศึกษาไทยไปแลกเปลี่ยน ณ Reitaku University โดยเริ่มตั้งแต่นักศึกษาวิชาโทภาษาญี่ปุ่นรุ่นที่ 2 จำนวน 1 คนและต่อเนื่องทุกปี ๆ ละ 1 คน

อุปสรรคปัญหาในช่วงแรกที่เริ่มเปิดสอน คือ ขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิตามเกณฑ์ข้อกำหนดการเรียนการสอนเนื่องจากเป็นการเริ่มต้นเรียนพื้นฐานจึงเรียนเฉพาะตามหลักสูตร ยังขาดการเรียนรู้นอกตำราจึงทำให้ได้ความรู้ความสามารถน้อยเกินไป ไม่พอที่จะไปประกอบอาชีพ ควรปรับให้มีหลักสูตรการฝึกงานในองค์กร หรือ หน่วยงานของญี่ปุ่น ทั้งในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่น มีการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ

2. การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2546

2.1 หลักสูตร

เนื่องจากความต้องการของผู้เรียนที่สนใจเรียนภาษาญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้น ในปี พ.ศ. 2534[8] แผนกวิชาภาษา ญี่ปุ่นจึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นฉบับแรกขึ้น คือ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น พุทธศักราช 2534 ซึ่งเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรภายใต้ภาควิชาภาษาตะวันออก มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ เพื่อให้นักศึกษาที่ได้ศึกษาวิชาภาษาญี่ปุ่นมีความรู้และทักษะดีพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมญี่ปุ่น และเพื่อเป็นศูนย์กลางในภาคใต้ในการค้นคว้าและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทยและญี่ปุ่น แต่หลักสูตรต้องระงับการเปิดรับนักศึกษาวิชาเอกออกไปก่อน ต่อมาแผนกวิชาฯ ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรปี พ.ศ. 2538 ขึ้น และเริ่มรับนักศึกษารุ่นแรกในปีการศึกษา 2539 ภายใต้ชื่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น โดยยังคงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเดิมของหลักสูตรปี พ.ศ. 2534 ไว้ทุกประการ และมีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

ตาราง 1 โครงสร้างหลักสูตร พ.ศ. 2534 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2538

	หลักสูตร พ.ศ. 2534	**หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2538**
โครงสร้างหลักสูตร	แบบวิชาเอก - โท	แบบวิชาเอก - โท
หน่วยกิตตลอดหลักสูตร	135 - 145 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิต
รายวิชาในกลุ่มวิชาแกน		กลุ่มวิชาแกน 12 หน่วยกิต 415 - 201 การอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ, 417 - 203 บทอ่านภาษาอังกฤษในสาขามนุษยศาสตร์, 425 - 201 สังเขปประวัติศาสตร์ไทย, 428 - 201เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น
หน่วยกิต กลุ่มวิชาเอก	แบบวิชาเอก - โท จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก 70 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 49 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือกไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต *นักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นจะต้องเรียนวิชา 415 - 101 ภาษาญี่ปุ่น1 และ 415 - 102ภาษาญี่ปุ่น 2 เป็นวิชาศึกษาทั่วไปหรือวิชาเลือกเสรี	แบบวิชาเอก - โท จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก 64 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 48 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

ที่มา: เรียบเรียงโดยผู้วิจัย

หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2534 มีรายวิชาบังคับและมีรายวิชาเอกเลือกหลากหลายครอบคลุมทั้งด้านภาษา ญี่ปุ่นศึกษา ทักษะวิชาชีพ วรรณคดี วัฒนธรรม การแปล แต่มีรายวิชาทักษะวิชาชีพเพียง 1 รายวิชา และนอกจาก นี้ยังมีเงื่อนไขให้นักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นจะต้องเรียนวิชา 415 - 101 และ 415 - 102 เป็นวิชาศึกษาทั่วไปหรือวิชาเลือกเสรี แม้ว่าหลักสูตรฉบับนี้ไม่ได้เปิดรับนักศึกษาที่จะเข้าเรียนเป็นวิชาเอก แต่อย่างไรก็ดี สิ่งที่ได้จัดทำไว้ได้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงต่อยอดให้แก่หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538

หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538 ได้มีการปรับโครงสร้างหลักสูตรจากหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2534 เนื่องจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรใหม่ ดังนั้น จึงมีการเปลี่ยนแปลงในหลายส่วน ได้แก่ การปรับจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร (หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี หมวดวิชาโท) เพิ่มหมวดวิชาแกน และมีการปรับชื่อวิชา รหัสวิชา และเพิ่มวิชาเอกเลือกที่เกี่ยวกับด้านทักษะวิชาอาชีพอีก 2 รายวิชา คือ 415 - 442 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการโรงแรม 415 - 443 ภาษาญี่ปุ่นเพื่องานเลขานุการ ทั้งนี้เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของวิชาโทและวิชาเอกจะต้องเป็นไปตามระเบียบของทางมหาวิทยาลัย

2.2 การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตำราและสื่อการสอน

การจัดการเรียนการสอนของช่วงเปิดสอนวิชาเอกเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ Communicative approach เช่นเดียวกับการสอนวิชาโทโดยเพิ่มเติมให้นักศึกษาได้ฝึกฝนรูปประโยค ฝึกสนทนา ฝึกปฏิบัติจริง เช่น 415 - 441 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ทางแผนกวิชาฯ ยังได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ต่อเนื่องมาจากการจัดในทุก ๆ ปี สำหรับเทศกาลญี่ปุ่นได้ปรับให้มีการฝึกทำอาหารและขนมเพื่อออกจำหน่ายในงาน การแสดงของนักศึกษา เป็นต้น การประกวดสุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่นในระดับประเทศ ครั้งที่ 27 ซึ่งนักศึกษาวิชาเอกรุ่นที่ 3 เคยได้รับรางวัลที่ 6 โดยตำราหลักที่ใช้สอนในช่วงนี้ ได้แก่ **新日本語基礎 ヤンさんと日本人の人々** และมินนะโนะนิฮงโกะ เป็นต้น

2.3 อาจารย์

เมื่อเปิดสอนเป็นวิชาเอกต้องเร่งดำเนินการจัดหาอัตราและบรรจุตำแหน่งอาจารย์ชาวไทยเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนที่ทดแทนอัตราเดิมที่ลาศึกษาต่อและลาออก (2 คน) รวมถึงการจัดทำโครงการผู้มีความสามารถพิเศษเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในสาขาขาดแคลน มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาปริญญาตรีที่สนใจบรรจุเข้าทำ งานในตำแหน่งสอนภาษาญี่ปุ่น (1 คน) อัตราใหม่ชาวไทย (1 คน) อัตราจ้างชาวญี่ปุ่น (งบแผ่นดิน) (1 คน) อัตราจ้างชาวญี่ปุ่น (งบรายได้) (1 คน) ทำให้มีจำนวนอาจารย์ภาษาญี่ปุ่นรวม 6 คน ประกอบด้วยอาจารย์ชาวไทย 4 คน (วุฒิปริญญาตรีสาขาภาษาญี่ปุ่น 2 คน/สาขาภาษาอังกฤษ - โทภาษาญี่ปุ่น 1 คน/สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา - โทภาษาญี่ปุ่น 1 คน) และอาจารย์ชาวญี่ปุ่น 2 คน

2.4 นักศึกษา

เมื่อเป็นวิชาเอก มีนักศึกษาทุกคณะในวิทยาเขตปัตตานีมีสิทธิ์เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาโท ซึ่งมีจำนวนประมาณ 20 - 25 คนต่อรุ่น ส่วนนักศึกษาวิชาเอกแรกเข้าปีการศึกษา 2539 - 2542 มีจำนวน คือ 18 คน 21 คน 21 คน และ 21 คน ในปีการศึกษา 2543 มีการงดรับนักศึกษาวิชาเอกเนื่องจากการเตรียมการพัฒนาอาจารย์ และในปีการศึกษา 2544 - 2546 มีจำนวน 26 คน 36 คน และ 29 คนตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาทางภาคใต้และภูมิภาคอื่น ๆ เพียงเล็กน้อย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง

มากกว่าเพศชาย นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาถึงแรงจูงใจที่ทำให้อยากเข้าเรียนเอกวิชาภาษาญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เป็นเพราะชอบดูซีรีส์ญี่ปุ่น แอนิเมะ และชอบฟังเพลงภาษาญี่ปุ่น รวมถึงมองว่าบริษัทญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก บุคลากรที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นน่าจะเป็นที่ต้องการในตลาดงาน

2.5 การวัดประเมินผล

มีการวัดประเมินผลการเรียนด้วยวิธีการ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การมอบหมายชิ้นงาน การสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค โดยอิงเกณฑ์คะแนนมาตรฐานเป็นไปตามระเบียบของทางมหาวิทยาลัยมีการให้เกรดแบบ 8 ระดับขั้น คือ A, B+, B, C+, C, D+, D, E ตามลำดับ

2.6 ความร่วมมือของหน่วยงาน หรือมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่น โครงการแลกเปลี่ยน ทุนการศึกษาและปัจจัยเกื้อหนุนทั้งภายในและภายนอก

ในด้านงบประมาณการดำเนินการจะอยู่ภายใต้ภาควิชา และได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกเช่นเดียวกับช่วงที่ผ่านมา มีเพียงการสนับสนุนอาสาสมัคร (JOCV) และทุนอัตราจ้างอาจารย์ชาวญี่ปุ่นอีกซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุน

2.7 ปัญหาและอุปสรรค

ในช่วงแรกของการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกนั้นพบว่ายังคงประสบปัญหาด้านอาจารย์ ถึงแม้ว่าจะบรรจุอัตราได้ตามจำนวนก็ตาม แต่ยังขาดคุณสมบัติด้านคุณวุฒิ ส่วนผู้เรียนประสบปัญหาด้านตำราและสื่อการเรียนที่มีไม่เพียงพอ ซึ่งอาจารย์ในแผนกวิชาฯ ได้ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา และเนื่องจากมีความต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นสูงต้องเปิดสอน 415 - 101 และ 415 - 102 ในแต่ละเทอม 3 - 4 กลุ่ม ทำให้สื่ออุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ จึงต้องนำมาถ่ายสำเนาจัดทำเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้สอน

3. การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นปี พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2559

3.1 หลักสูตร

ปี พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2559 แผนกวิชาภาษาญี่ปุ่นอยู่ภายใต้โครงสร้างการบริหารของภาควิชาภาษาตะวันออก โดยในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากเดิมที่เป็นโครงสร้างแบบวิชาเอก - โท เป็นแบบวิชาเอกเดี่ยว และเพิ่มรายวิชาให้หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการสื่อสารและความรู้ภาษา ญี่ปุ่นสำหรับการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับสูง มีความสามารถเชิงวิเคราะห์วิจารณ์และวิจักษณ์ รวมถึงใช้ความรู้ความสามารถอย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม จริยธรรม ส่วนในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากแบบวิชาเอกเดี่ยว เป็นแบบ 2 โครงสร้าง คือแบบเอกเดี่ยว และแบบวิชาเอก - โท ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ มากขึ้นตามความถนัดของแต่ละบุคคล

ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีกำหนดให้ปรับปรุงหลักสูตรในทุก 5 ปี แต่เนื่องจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ได้ระบุให้ทุกหลักสูตรต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Qualifications Framework หรือ TQF)" ภายในปีการศึกษา2555 "โดย TQF เน้นผลการเรียนรู้ (learning

outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งต้องมีอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความ สัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาใดบ้างตอบสนองต่อผลการเรียนรู้แต่ละด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงได้มีการเร่งปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น พ.ศ. 2554 ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และเริ่มใช้ในปีการศึกษา2555 โดยหลักสูตรนี้มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบ active learning และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสามารถสรุปโครงสร้างหลักสูตรที่ใช้ในช่วงปี พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2559 ได้ดังนี้

ตาราง 2 โครงสร้างหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547	**หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552**	**หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554**
โครงสร้างหลักสูตร	แบบวิชาเอกเดี่ยว	แบบวิชาเอกเดี่ยว และแบบวิชาเอก - โท	แบบวิชาเอกเดี่ยว และแบบวิชาเอก - โท
หน่วยกิตตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า 133 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 134 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 141 หน่วยกิต
รายวิชาในกลุ่มวิชาแกน/พื้นฐานวิชาเอก	กลุ่มวิชาแกน 12 หน่วยกิต 411 - 201 การอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ, 417 - 203 การอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ, 425 - 201 สังเขปประวัติศาสตร์ไทย และ 428 - 201 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	กลุ่มวิชาแกน 12 หน่วยกิต 411 - 201 การอ่านและเขียนเชิงวิชาการ, 417 - 203 การอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ, 425 - 201 สังเขปประวัติศาสตร์ไทย และ 428 - 201 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาเอก 14 หน่วยกิต 411 - 201 การอ่านและเขียนเชิงวิชาการ, 417 - 203 การอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ, 417 - 192 การพูดภาษาอังกฤษ, 417 - 212 การเขียนอนุเฉท และ 425 - 336 ญี่ปุ่นสมัยใหม่
หน่วยกิตกลุ่มวิชาเอก	จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 83 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 47 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต	1. แบบวิชาเอกเดี่ยว จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 46 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต 2. แบบวิชาเอก - โท จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 64 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 46 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต	1. แบบวิชาเอกเดี่ยว จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 89 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 53 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต 2. แบบวิชาเอก - โท จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 69 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 53 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

ที่มา: เรียบเรียงโดยผู้วิจัย

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 เพิ่มรายวิชาที่เน้นเฉพาะทักษะการฟัง 2 รายวิชา รายวิชาไวยากรณ์ชั้นสูง 2 รายวิชา รายวิชาด้านวรรณกรรมจำนวน 4 รายวิชา และรายวิชาด้านอาชีพต่าง ๆ เช่น รายวิชาการแปลแบบล่าม ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ภาษาญี่ปุ่นในงานอุตสาหกรรมและการสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 ได้เพิ่มรายวิชาด้านสังคมวัฒนธรรมทั้งวิชาเอกบังคับและเอกเลือก อีกทั้งยังได้กำหนดให้รายวิชา 425 - 330 ญี่ปุ่นสมัยใหม่ ซึ่งเป็นรายวิชาในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาเอกเลือก นอกจากนี้หลักสูตรยังเพิ่มรายวิชา 415 - 271 การใช้คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น และ 415 - 481 วิชางานวิจัยในสาขาภาษาญี่ปุ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาให้กว้างขึ้น แต่ขณะเดียวกันได้ตัดรายวิชาที่เกี่ยวกับวรรณกรรมญี่ปุ่นบางรายวิชา เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมญี่ปุ่น และเหลือไว้เพียงรายวิชาวรรณคดีเบื้องต้น และรายวิชาวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่เท่านั้น สำหรับหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ได้ปรับปรุงให้มีความทันสมัยและตอบสนองความต้องการของตลาดงานมากขึ้น โดยเปลี่ยนชื่อรายวิชาการฟัง - พูดภาษาญี่ปุ่น เป็นสนทนาภาษาญี่ปุ่น และปรับรายวิชาเอกบังคับให้เน้นทักษะการสื่อสารมากขึ้น โดยจัดให้นักศึกษาเริ่มเรียนรายวิชาสนทนาภาษาญี่ปุ่น ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ของชั้นปีที่ 1 นอกจากนี้ยังได้เพิ่มรายวิชา 415 - 305 การสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกบังคับ โดยให้นำผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น (JLPT)[9] ระดับ N3 มายื่นเพื่อได้รับการประเมินเป็นสัญลักษณ์ P (ผ่าน) รวมถึงยังได้เพิ่มรายวิชาฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ รายวิชาเปรียบเทียบวัฒนธรรมในบริบทที่แตกต่าง และปรับชื่อรายวิชาให้เหมาะสม ปรับเนื้อหารายวิชาให้มีการบูรณาการที่หลากหลายและทันสมัย เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มรายวิชาพื้นฐานวิชาเอกที่เป็นรายวิชาภาษาอังกฤษอีก 2 รายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งระบุว่าหลักสูตรควรเน้นการสื่อสารภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วย เนื่องจากในบริษัทหรือองค์กรญี่ปุ่น ยังคงใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในองค์กรหรือระหว่างองค์กรอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547, 2552 และ 2554 ได้กำหนดให้นักศึกษาที่สอบผ่านการสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น ระดับ 3, 4, N4, N5 สามารถขอยกเว้นรายวิชา 415 - 101 และ 415 - 102 ได้ สำหรับเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ 2554 ที่เพิ่มเติมจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2538, 2547 และ 2552 คือ 1) เข้าร่วมกิจกรรมตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ 2) สอบผ่านและได้ลำดับขั้นเฉลี่ยในกลุ่มรายวิชาเอก (รหัสรายวิชา 415) เฉลี่ยรวมกันไม่ต่ำกว่า 2.00

3.2 การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตำราและสื่อการสอน

ช่วงต้น ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 รูปแบบการสอนในภาพรวมเน้นการสอนไวยากรณ์และโครงสร้าง ยังไม่ได้ส่งเสริมการจัดการเรียนแบบ active learning หรือเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากนัก ส่วนในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552, 2554 ได้มีการกำหนดรายวิชาให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับการสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ในบางรายวิชาของนักศึกษาชั้นปี 3, 4 ได้แก่ 415 - 301 ไวยากรณ์ชั้นกลาง 1 เทียบเท่าระดับ N3 415 - 302 ไวยากรณ์ชั้นกลาง 2 เทียบเท่าระดับ N2 และ 415 - 401 ไวยากรณ์ชั้นสูง เทียบเท่าระดับ N1 และในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ได้ระบุกลยุทธ์การสอนอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งเป็น 5 ด้านตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยสรุปดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝัง

เรื่องการตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ด้านความรู้ จัดให้มีการเรียนรู้จากสื่อที่ทันสมัย เชิญวิทยากรมาบรรยาย การค้นคว้าข้อมูลจากสื่องานวิจัยและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้จากสภาพจริง ด้านปัญญา จัดกิจกรรมที่ฝึกทักษะการคิด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เช่น อภิปรายกลุ่ม จัดกิจกรรมที่ได้ฝึกปฏิบัติจริงและเรียนรู้การแก้ ปัญหา ด้านทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มอบหมายให้นักศึกษาทำงานกลุ่ม ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนเพื่อการสื่อสาร ฝึกการพูดในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ให้ค้นคว้าด้วยตนเองจากสื่อออนไลน์ และนำเสนองาน ทำรายงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจากแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น

ตำราหลักที่ใช้สอนในช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2559 คือ มินนะโนะ นิฮงโกะ เล่ม 1 - 4 เป็นตำราที่ใช้ในการสอนรายวิชาไวยากรณ์เบื้องต้น ส่วนรายวิชาอื่น ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้สอนในการเลือกใช้ตำราตามความเหมาะสมกับเนื้อหา ในช่วงหลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2547 และ 2552 ยังคงเน้นสื่อการสอนที่เป็นรูปแบบตำรา หนังสือ แต่ในหลักสูตรปี พ.ศ. 2554 เริ่มมีการใช้สื่อที่ค้นหาจากเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือ ทำให้สื่อการสอนมีความหลากหลายและน่าสนใจยิ่งขึ้น

ในช่วงหลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2547 นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมไม่หลากหลายนัก ต่อมาในหลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2552 และ 2554 มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายยิ่งขึ้น ได้แก่ การแข่งขันทักษะทางภาษาญี่ปุ่นทั้งระดับภาคใต้และระดับประเทศ การประกวดสุนทรพจน์ทั้งระดับภาคใต้และระดับประเทศ โดยได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ระดับประเทศในปี พ.ศ. 2556 อีกทั้งการแข่งขันภาษาญี่ปุ่นเพชรยอดมงกุฎ ในปี พ.ศ. 2559 นักศึกษาได้ผ่านเข้ารอบสุดท้าย นอกจากนี้มีการจัดงานเทศกาลญี่ปุ่น งาน Huso Open House งานวันเด็กแห่งชาติ งานม.อ.วิชาการ โดยในงานมีการแสดงของญี่ปุ่น จัดนิทรรศการ จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น การฝึกทำอาหารและขนม และได้จัดโครงการทัศนศึกษาและแลกเปลี่ยนภาษาวัฒนธรรมระยะสั้น เช่น โครงการแลกเปลี่ยนภาษาวัฒนธรรมร่วมกับนักศึกษาของ University of Malaysia , Kelantan ประเทศมาเลเซีย และOita University ประเทศญี่ปุ่น โดยจัดที่ University of Malaysia, Kelantan รวมถึงโครงการดูงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ และโครงการทดลองใช้ชีวิตกับครอบครัวชาวญี่ปุ่นที่กรุงเทพ ฯ และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

3.3 อาจารย์

ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 มีอาจารย์รวม 7 คน ประกอบด้วยชาวไทย 5 คน ชาวญี่ปุ่น 2 คน วุฒิปริญญาโท 2 คน และปริญญาตรี 5 คน เนื่องจากในปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลทำให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นลาออกทั้ง 2 คน ส่งผลให้แผนกวิชาขาดผู้สอนชาวญี่ปุ่นเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา และตั้งแต่นั้นมาทางแผนกวิชาได้ประสบปัญหาการรับสมัครอาจารย์ชาวญี่ปุ่น มีข้อจำกัดจนไม่สามารถรับผู้ที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์ได้ ส่วนในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 มีอาจารย์รวม 7 คน ประกอบด้วยชาวไทย 5 คน ชาวญี่ปุ่น 2 คน วุฒิปริญญาโท 5 คน และปริญญาตรี 2 คน สำหรับหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 มีอาจารย์รวม 6 คน ประกอบด้วยชาวไทย 4 คน ชาวญี่ปุ่น 2 คน วุฒิระดับปริญญาโท 5 คน ปริญญาตรี 1 คน ในจำนวนอาจารย์ชาวไทยนั้นมีอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์) 1 คน ซึ่ง

ได้รับการแต่งตั้งในปี พ.ศ. 2554 นอกจากนี้ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 นี้ได้มีการแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 3 คน ให้มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน

3.4 นักศึกษา

นักศึกษาวิชาเอกแรกเข้ามีทั้งผู้ที่ไม่มีพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นและมีพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่น โดยจำนวนแรกเข้าตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 - 2550 ได้แก่ 32 คน 9 คน 20 คน และ 7 คน, ตามลำดับ โดยในปีการศึกษา 2551 ได้งดรับนักศึกษาวิชาเอก เนื่องจากเตรียมการพัฒนาอาจารย์ และในปีการศึกษา 2552 - 2559 มีจำนวน 16 คน 24 คน 18 คน 18 คน 11 คน 22 คน 24 คน และ 23 คนตามลำดับ และเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 นั้นเอง มีผลทำให้จำนวนนักศึกษาแรกเข้าในปีการศึกษา 2548 มีเพียง 9 คน และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตภาคใต้ตอนล่างตั้งแต่นั้นมา และเป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงนี้มีจำนวนนักศึกษาที่ตกออก ย้ายสาขาวิชา รวมถึงลาออกจากมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

3.5 การวัดประเมินผล

ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 และหลักสูตร พ.ศ. 2552 มีการกำหนดวิธีการวัด การประเมินผลเป็นรูปแบบเดิมเช่นเดียวกับหลักสูตรก่อนหน้า ส่วนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยแบ่งตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ประเมินจากการตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียน การส่งงาน ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบในงานได้รับมอบหมาย พฤติกรรมในชั้นเรียนและเวลาสอบ ด้านความรู้ ประเมินจากการสอบข้อเขียน สอบปฏิบัติ การทำรายงาน การนำเสนองาน และประเมินจากผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ด้านทักษะทางปัญญา ประเมินจากรายงาน การนำเสนองาน การสอบ แบบฝึกหัด การอภิปราย แสดงความคิดเห็น ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ประเมินจากพฤติกรรม ความรับผิดชอบของนักศึกษาขณะทำกิจกรรม นำเสนองานรายกลุ่ม และจากผลการประเมินของเพื่อนร่วมชั้น ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประเมินจากทักษะการฟัง พูด อ่านเขียนเพื่อการสื่อสาร และทักษะการนำเสนองานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.6 ความร่วมมือของหน่วยงาน หรือมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่น โครงการแลกเปลี่ยน ทุนการศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนทั้งภายในและภายนอก

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 ส่งนักศึกษาไปศึกษาภาษาและวัฒนธรรม ณ Reitaku University ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยคู่สัญญาเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยปีพ.ศ 2547 - 2552 ส่งนักศึกษาไปจำนวน 13 คน แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมาไม่สามารถส่งนักศึกษาไปศึกษาที่ Reitaku University ได้ด้วยปัญหาบางประการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2559 จึงได้ส่งนักศึกษาไปศึกษาภาษาและวัฒนธรรมทั้งระยะสั้น (1 เดือน) และระยะยาว (6 เดือนหรือ 1 ปี) ณ มหาวิทยาลัยคู่สัญญาอื่น ๆ แทน ได้แก่ Yamaguchi University จำนวน 7 คน Ochanomizu University จำนวน 7 คน และ University of Fukui จำนวน 1 คน นอกจากนี้นักศึกษายังได้รับทุนทัศนศึกษาระยะสั้นจากเจแปนฟาวน์เดชั่น ได้แก่ ทุน JENESYS Program และทุน Japanese - Language Program for Overseas Students อีกจำนวน 5 คน และในปี พ.ศ. 2557 มีนักศึกษาได้รับทุน Japanese Studies ซึ่งเป็นทุนรัฐบาลญี่ปุ่นไปศึกษา ณ Hiroshima University เป็นเวลา 1 ปี และในปี พ.ศ. 2559 มีนักศึกษาได้รับทุน Japan - Asia Youth Exchange Program in

Science จากรัฐบาลญี่ปุ่น จำนวน 10 คน นอกจากทุนไปศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่นแล้ว ในช่วงนี้ทาง SMBC (Sumitomo Mitsui Banking Corporation Global Foundation) ได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักศึกษา ในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 4 คน นอกจากนี้หน่วยงานภายนอกที่ให้การสนับสนุนเป็นหลักยังคงเป็นเจแปนฟาวน์เดชั่น โดยได้รับทุนสนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ สื่อการสอน รวมถึงทุนฝึกอบรมการสอนภาษาญี่ปุ่น ณ ประเทศญี่ปุ่นสำหรับอาจารย์

3.7 ปัญหาและอุปสรรค

สรุปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจากการสัมภาษณ์ได้ว่า ในช่วงต้นแหล่งค้นคว้า เช่น ข้อมูลจากห้องสมุด หรือแหล่งอ้างอิงจากภายนอกมีค่อนข้างน้อย ยังคงเน้นสื่อการสอนที่เป็นรูปแบบตำรา หนังสือ เนื้อหาบทเรียนและกิจกรรมยังขาดความเข้มข้นและความหลากหลาย โอกาสที่ได้ฝึกปฏิบัติจริงนอกห้องเรียนยังมีน้อย ควรเพิ่มทักษะที่จะนำมาใช้งานจริงในการประกอบอาชีพ มีปัญหาเรื่องสภาพพื้นที่ที่ไม่เอื้อให้นักศึกษาได้สื่อสารภาษาญี่ปุ่นกับชาวญี่ปุ่นอื่น ๆ นอกเหนือจากอาจารย์ชาวญี่ปุ่น อีกทั้งปัญหาความไม่สงบชายแดนภาคใต้ ทำให้มีจำนวนนักศึกษาน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด รวมถึงไม่มีนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวญี่ปุ่นมาเรียนเหมือนที่ผ่านมา ทำให้นักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นขาดโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกับกับนักศึกษาชาวญี่ปุ่น

4. การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นช่วงปี พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2567

4.1 หลักสูตร

ปี พ.ศ. 2560 - 2562 แผนกวิชาภาษาญี่ปุ่นยังอยู่ภายใต้โครงสร้างการบริหารของภาควิชาภาษาตะวันออก จนมีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน เป็นรูปแบบการบริหารโดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ซึ่งหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถด้านภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นสำหรับประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น มีความสามารถในการค้นคว้าและบูรณาการความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองต่อไปได้ มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะการสื่อสารที่ดี ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ส่วนหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564 ยังคงมุ่งเน้นให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถด้านภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นสำหรับประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งมีทักษะด้านวิชาชีพ ทักษะทางสังคมและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานญี่ปุ่น มีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้น ศึกษาด้วยตนเองและนำเสนอได้ อีกทั้งยังมุ่งเน้นการมีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดการองค์ความรู้อย่างมีแบบแผน รวมทั้งปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยสามารถสรุปโครงสร้างหลักสูตรได้ดังนี้

ตาราง 3 โครงสร้างหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564

	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560	**หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564**
โครงสร้างหลักสูตร	แบบวิชาเอกเดี่ยว และแบบวิชาเอก - โท	แบบวิชาเอกเดี่ยว และแบบวิชาเอก - โท
หน่วยกิตตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า135 หน่วยกิต
รายวิชาในกลุ่มวิชาแกน	**กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาเอก 14 หน่วยกิต** 411 - 201 ทักษะเชิงวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 417 - 192 การพูดภาษาอังกฤษ, 417 - 203 การอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ, 417 - 212 การเขียนอนุเฉท, 425 - 335 ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่	**กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาเอก 11 หน่วยกิต** 411 - 201 ทักษะเชิงวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 417 - 192 การพูดภาษาอังกฤษ, 417 - 212 การเขียนอนุเฉท, 417 - 214 ทักษะการอ่าน
หน่วยกิตกลุ่มวิชาเอก	1. **แบบวิชาเอกเดี่ยว** จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 57 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต (นักศึกษาต้องเลือกเรียนรายวิชา 415 - 4XX ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต) 2. **แบบวิชาเอก - โท** จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 57 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 13 หน่วยกิต (โดยนักศึกษาต้องเลือกเรียนรายวิชา 415 - 4XX ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต)	1. **แบบวิชาเอกเดี่ยว** จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 88 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 54 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 34 หน่วยกิต (นักศึกษาต้องเลือกเรียนรายวิชา 415 - 4xx ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และต้องเป็นรายวิชาด้านอาชีพ อย่างน้อย 1 รายวิชา และบังคับเลือกรายวิชาฝึกงานหรือรายวิชาสหกิจศึกษา 1 รายวิชา) 2. **แบบวิชาเอก - โท** จำนวนหน่วยกิตวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 73 หน่วยกิต - วิชาเอกบังคับ 54 หน่วยกิต - วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 19 หน่วยกิต (นักศึกษาต้องเลือกเรียนรายวิชา 415 - 4xx ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และต้องเป็นรายวิชาด้านอาชีพ อย่างน้อย 1 รายวิชา และบังคับเลือกรายวิชาฝึกงาน หรือรายวิชาสหกิจศึกษา 1 รายวิชา)

ที่มา: เรียบเรียงโดยผู้วิจัย

หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ไม่ได้มีการปรับโครงสร้างหลักสูตร จากหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554 มากนัก แต่ในส่วนการบริหารหลักสูตรได้มีการปรับให้ผู้เรียนลงทะเบียนวิชาเรียนหลากหลาย และเนื่องจากที่ผ่านมาเกิดปัญหากับผู้เรียนที่สอบไม่ผ่านในรายวิชาแรกแต่สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาถัดไปที่มีความต่อเนื่องกันได้ ทั้งที่ยังไม่มีสมรรถนะหรือความรู้ที่เพียงพอ จึงปรับเงื่อนไขการผ่านรายวิชาก่อนเรียนรายวิชาถัดไป เป็น D+ อีกทั้งได้มีการปรับหน่วยกิต เพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่น 1 - 4 เน้นทักษะด้านการสื่อสารมากขึ้น โดยปรับให้รายวิชาสนทนาภาษาญี่ปุ่น 5 เป็นรายวิชาเอกบังคับ ส่วนรายวิชาการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น ปรับให้มีหน่วยกิต 1 หน่วยกิต เพื่อผู้สอนจะได้ดูแลเรื่องเนื้อหาหรือสอดแทรกข้อมูลที่ทันสมัยในเรื่องการสอบให้แก่นักศึกษา

สำหรับผู้สอบผ่านการสอบวัดระดับความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น สามารถขอยกเว้นรายวิชา 415 - 101 และ 415 - 102 ได้เช่นเดียวกับเกณฑ์ของหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 โดยให้นำผลสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับ N4,N5 มายื่นเพื่อได้รับการประเมินเป็นสัญลักษณ์ “CS” (Credit from Standard Test) ส่วนเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาที่ได้เพิ่มเติมจากเกณฑ์ของหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 คือ สอบผ่านวัดระดับความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นต่ำ ระดับ N3 หรือเทียบเท่า

ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564 มีการปรับเปลี่ยนโดยกำหนดให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcomes หรือ PLOs) การกำหนดให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับชั้นปี (Year - Level Learning Outcomes หรือ YLOs) รวมถึงการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes หรือCLOs) เพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ มีเป้าหมายชัดเจน และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพในระดับรายวิชา ระดับชั้นปี และระดับหลักสูตร นอกจากนี้ มีการเพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนในรายวิชา 415 - 101 และ 415 - 102 โดยให้อาจารย์ชาวไทยสอนร่วมกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น ปรับหน่วยกิตในบางรายวิชาและยังคงมีการกำหนดเงื่อนไขการผ่านรายวิชาก่อนเรียนรายวิชาถัดไปเป็น D+ ในวิชาเอกบังคับ

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาตรีและการศึกษาตลอดชีวิตหลักสูตรจึงได้บรรจุชุดวิชาสำหรับนักศึกษาและบุคคลภายนอก ได้แก่ ชุดวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่น ชุดวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่องานบริการด้านสุขภาพและสปา ชุดวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง นอกจากนี้ นักศึกษายังสามารถเลือกเรียนได้ 2 แผน คือ แผนสหกิจศึกษาและแผนฝึกงาน พร้อมกันนั้นได้ปรับรายวิชา 415 - 481 การศึกษาอิสระและรายวิชา 415 - 142 ประสบการณ์วัฒนธรรมญี่ปุ่นเป็นรายวิชาเอกบังคับ ส่วนเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาที่เพิ่มเติมจากเกณฑ์หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 คือ ต้องผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัย (Exit Exam)

4.2 การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตำราและสื่อการสอน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ยังคงระบุกลยุทธ์การสอนเป็น 5 ด้านตามมาตรฐานผลการเรียนรู้และยังคงส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้เป็น active learning โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอโดยใช้วิดีโอและสื่อต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ตอบคำถามหรือ

อภิปราย ให้ฝึกฝนทักษะการแปลและการใช้ภาษาญี่ปุ่นผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นต้น และยังส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาแบบ work integrated learning (WIL)[10] ด้วย ส่วนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564 กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ active learning ทุกรายวิชาในหลักสูตรและมุ่งเน้นการจัดการศึกษาแบบ work integrated learning (WIL)ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของหน่วยกิตรายวิชาเฉพาะในหลักสูตร อีกทั้งกำหนดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนนักศึกษาในหลักสูตร ซึ่งในหลักสูตรนี้มีนักศึกษาไปฝึกสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการต่าง ๆ เช่น บริษัท โรงแรม เป็นต้น นอกจากนี้หลักสูตรได้กำหนดรายวิชาให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับการสอบวัดความรู้ภาษาญี่ปุ่น (JLPT) โดยหลายรายวิชาของชั้นปีที่ 1 ให้มีเนื้อหาเทียบเท่าระดับ N5 ชั้นปีที่ 2 ให้เทียบเท่าระดับ N4 ชั้นปีที่ 3 - 4 ให้เทียบเท่าระดับ N3 - N2 และบางรายวิชาในชั้นปีที่ 3 - 4 กำหนดให้เนื้อหาสอดคล้องกับการสอบมาตรฐานของ JF Standard[11] เทียบเท่าระดับ B1 - B2 หรือระดับชั้นกลาง รวมถึงผู้สอนต้องกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ CLOs ที่วางไว้ด้วยเช่นกัน ซึ่งตำราหลักที่ใช้สอนยังคงเป็นมินนะโนะ นิฮงโกะ เล่ม 1 - 4 และยังใช้ตำราที่เผยแพร่ออนไลน์ที่สามารถดาวน์โหลดเนื้อหาและไฟล์เสียงนำไปใช้สอนได้จริงในห้องเรียน เช่น Irodori, Marugoto เป็นต้น อีกทั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ก็ได้นำโปรแกรมและแอปพลิเคชันที่หลากหลายมาใช้เพื่อประกอบการทำกิจกรรมในการเรียนออนไลน์ เช่น Kahoot, Quizizz, Padlet และอื่น ๆ

ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - 2567 กิจกรรมส่วนใหญ่ยังคงเหมือนหลักสูตรก่อนหน้า โดยเพิ่มเติมในช่วงหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564 ที่มีการจัดกิจกรรมค่ายภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นสำหรับนักเรียนมัธยมที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นในจังหวัดปัตตานี ให้ได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นและวัฒนธรรมญี่ปุ่น กิจกรรมเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญทั้งในด้านญี่ปุ่นศึกษาและประสบการณ์ในอาชีพมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาด้วย นอกจากนี้ ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 หลักสูตรยังได้มีการจัดกิจกรรมร่วมระหว่างนักศึกษาของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กับนักศึกษาของ Nagoya City University และนักศึกษาของ Gifu Women's University ในรูปแบบออนไลน์อีกด้วย

4.3 อาจารย์

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 มีอาจารย์รวม 8 คน ประกอบด้วยอาจารย์ชาวไทย 5 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 5 คน อาจารย์ชาวญี่ปุ่น 3 คน (การสับเปลี่ยนหมุนเวียนในช่วงเวลาดังกล่าว) โดยมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 2 คน และปริญญาเอก 1 คน และในหลักสูตรนี้ได้กำหนดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 5 คน จากเดิมกำหนดแค่ 3 คน ซึ่งจำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาที่ตรงสาขาหรือใกล้เคียงกับสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น รวมถึงมีคุณสมบัติคือ มีผลงานตีพิมพ์ในรอบ 5 ปี หลักสูตรจึงจำเป็นต้องให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นมารับหน้าที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรด้วย

สำหรับในช่วงแรกของหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564 ประกอบด้วยอาจารย์ชาวไทย 6 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 5 คน และกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอก 1 คน ส่วนอาจารย์ชาวญี่ปุ่น 2 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททั้ง 2 คน โดยในปี พ.ศ. 2564 มีอาจารย์ชาวไทยที่ได้รับการแต่งตั้งตำแหน่งทางวิชาการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์) เพิ่มจาก

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 จำนวน 1 คน ในขณะเดียวกันปี พ.ศ. 2565 มีอาจารย์ลาออก 1 คน (ผู้ที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอก) และในปี พ.ศ. 2566 มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้เสียชีวิตอย่างกะทันหัน ดังนั้น ในปีการศึกษา 2566 จึงเหลืออาจารย์ชาวไทยแค่ 4 คน ส่งผลให้หลักสูตรขาดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 1 คน แต่อย่างไรก็ตามหลักสูตรก็มีอาจารย์มาทดแทนชั่วคราวไปพร้อมกับรับสมัครอาจารย์ตามคุณสมบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

4.4 นักศึกษา

จำนวนนักศึกษาแรกเข้าตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 - 2566 เป็นดังนี้ 18 คน 23 คน 19 คน 12 คน 10 คน 21 คน และ 21 คนตามลำดับ ซึ่งถือว่าน้อยกว่าแผนการรับเข้าที่ได้กำหนดไว้ นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจากภาคใต้ตอนล่าง และการรับยังคงรับผู้ที่ไม่มีพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นและมีพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่น และในช่วงนี้ก็ยังคงมีนักศึกษาที่ตกออก ย้ายสาขาวิชา รวมถึงลาออกจากมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องจากข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาในช่วงหลักสูตรนี้ พบว่า แรงจูงใจสำคัญที่เลือกเรียนสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เนื่องจากทางหลักสูตรฯมีการทำข้อตกลงความร่วมมือกับหลายมหาวิทยาลัยของญี่ปุ่นและมีทุนการศึกษาเพื่อไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศญี่ปุ่น

4.5 การวัดประเมินผล

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 มีเกณฑ์การประเมินและวิธีการประเมินผลรวมถึงเกณฑ์การตัดเกรด ยังคงเหมือนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ 2554 ส่วนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ 2564 ได้มีการกำหนดให้วัดประเมินผลตาม CLOs ของแต่ละรายวิชา โดยวิธีการวัดประเมินผลในเบื้องต้นยังคงสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การมอบหมายชิ้นงาน การสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค แต่เพิ่มเติมวิธีการวัดประเมินผลผ่านกระบวนการการเรียนรู้ของนักศึกษามากขึ้น เช่น การประเมินตัวเอง การประเมินโดยเพื่อนร่วมชั้นหรือกลุ่ม ประเมินการนำเสนอผลงาน ประเมินจากพฤติกรรมการเรียนรู้พัฒนาการการเรียนรู้และทักษะในการวางแผนแก้ปัญหา

4.6 ความร่วมมือของหน่วยงาน หรือมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่น โครงการแลกเปลี่ยนทุนการศึกษาและปัจจัยเกื้อหนุนทั้งภายในและภายนอก

หลักสูตรส่งนักศึกษาไปศึกษาภาษาและวัฒนธรรม ณ มหาวิทยาลัยคู่สัญญาในประเทศญี่ปุ่น โดย พ.ศ. 2560 - 2567 มีจำนวนนักศึกษาที่ไปแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ Ochanomizu University จำนวน 6 คน Nagoya City University จำนวน 9 คน University of Fukui จำนวน 1 คน และ Yamaguchi University จำนวน 7 คน ซึ่งนักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกทุกคนจะได้รับทุนในส่วนของยกเว้นค่าเล่าเรียน และในการเดินทางคณะฯ มีทุนสนับสนุนให้คนละ 30,000 บาท ส่วนทุนทัศนศึกษา ณ ประเทศญี่ปุ่น หรือ Japan - Asia Youth Exchange Program in Science ในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวน 6 คน และปี พ.ศ. 2562 จำนวน 4 คน และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 มีการงดให้ทุน เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2562 มีนักศึกษาได้ทุนรัฐบาลญี่ปุ่นจำนวน 1 คน เป็นทุน Japanese Studies Student ซึ่งได้ไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัย Tokyo University of Foreign Studies เป็นเวลา 1 ปี ส่วนทุน SMBC มีนักศึกษาได้รับทุนดังกล่าวในช่วงปี พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2561 ปีละ 2 คน และนับตั้งแต่ พ.ศ. 2562 ไม่มีการได้รับทุนดังกล่าวจากเจ้าของทุน อีกทั้งทางหลักสูตรได้รับทุนเกื้อหนุนจาก

ภายนอกเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ ทุนมูลนิธิฮาคุโฮโด ตั้งแต่ พ.ศ. 2565 และ พ.ศ. 2567 ได้รับทุนต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 และยังได้รับทุนเพื่อซื้อตำราและสื่อการสอนจากเจแปนฟาวน์เดชั่นด้วย

4.7 ปัญหาและอุปสรรค

สรุปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจากการสัมภาษณ์ได้ว่า หลักสูตรยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับการวางแผนการทำงาน ทั้งการแบ่งหน้าที่หรือความรับผิดชอบ ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่สอนรวมกันระหว่างผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นและมีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น หากผู้สอนไม่มีการสอนเสริมให้แก่คนที่ไม่มีพื้นฐานหรือคนเรียนอ่อน อาจทำให้ผู้เรียนเกิดภาวะย่อท้อ ส่งผลถึงปัญหานักศึกษาย้ายสาขาหรือลาออกได้ นอกจากนี้ การบูรณาการความรู้ให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในบางรายวิชายังคงน้อยอยู่ ปัญหาด้านตำราและสื่อการสอนบางรายวิชายังไม่เป็นปัจจุบัน อีกทั้งจำนวนเนื้อหาในตำรายังไม่สอดคล้องกับคาบเรียน รวมถึงหลักสูตรไม่ได้มีการกำหนดตำราใช้สอนในแต่ละรายวิชาให้ชัดเจน ทำให้บางครั้งมีการใช้ตำราซ้ำซ้อนกัน ปัญหาบุคลากรชาวไทยและบุคลากรชาวญี่ปุ่นขาดแคลน ทำให้ไม่สามารถเปิดสอนรายวิชาที่หลากหลายได้ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเกี่ยวกับเว็บไซต์และการใช้ระบบของมหาวิทยาลัยและคณะฯที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อผู้สอนชาวต่างชาติ ปัญหาด้านนักศึกษาขาดทักษะการเรียนรู้ภาษาที่สอง ทำให้นักศึกษาไม่สามารถจัดการวางแผนการเรียนของตัวเองได้

แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ส่วนที่ 1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2569 พิจารณาจากนโยบายชาติ นโยบายการศึกษาของวิทยาเขตปัตตานี และยุทธศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขณะนี้ทางหลักสูตรฯกำลังดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2569 โดยมุ่งเน้นการจัดการหลักสูตรตามแนวทาง"Outcome - based education" (OBE) เป็นการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถและเจตคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดการหลักสูตรแบบ cluster[12] ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามความสนใจและความต้องการของนักศึกษาได้มากขึ้น มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งยังวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นซึ่งเพิ่มเติมจากปัจจุบัน โดยตั้งเป้าหมายให้สอดรับกับแผนพัฒนาของวิทยาเขตปัตตานีและยุทธศาสตร์คณะฯ ซึ่งตั้งเป้าประสงค์ให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประชาชนทุกช่วงวัย และสอดรับกับนโยบายกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่มีเป้าหมายให้คนไทยมีอนาคตที่ดีด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ งานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาประเด็นสำคัญของประเทศที่หลากหลาย รวมถึงเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งสามารถนำไปช่วยในการออกแบบการเรียนการสอนในอนาคตได้ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะ โดยเฉพาะ

หลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้น (Non - Degree) ดังนั้นหลักสูตรจึงมีเป้าหมายจะเปิดหลักสูตรแบบ Non - Degree โดยมีชุดวิชาในหลักสูตร เช่น ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวญี่ปุ่นเชิงฮาลาล การสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ เป็นต้น รวมถึงสร้างหลักสูตรออนไลน์ที่มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่ เช่น การพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน MOOC[13] เรื่องภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเปิดหลักสูตร Re - skills / Up - skills / New skills สำหรับสถาบันการศึกษาเอกชนหรือบริษัท หน่วยงาน หรือผู้สนใจ การเปิดหลักสูตร pre-university[14] สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา รวมถึงการบริการวิชาการให้ความรู้สู่ชุมชนเช่น จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในหัวข้อต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้งของวิทยาเขตและของคณะฯ มีนโยบายส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ในต่างประเทศมากขึ้น โดยจะเจรจาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพิ่มเติม และส่งเสริมให้นักศึกษาชาวญี่ปุ่นมาเรียนที่วิทยาเขตปัตตานี ปัจจุบันทางวิทยาเขตมีการขับเคลื่อนโครงการ “The International Student Mobility Program” ที่เป็นระบบมากขึ้น จึงอยากให้หลักสูตรประชาสัมพันธ์ไปยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่นักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นโดยตรง นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัด อาจต้องเพิ่มวิชาที่เป็นทางเลือกที่เป็นประโยชน์สำหรับอาชีพอิสระหรือการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสร้างสมรรถนะให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องไปทำงานต่างถิ่น

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนจากข้อเสนอแนะจากแบบสัมภาษณ์ อาจารย์ อดีตอาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่า ด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดเป็นชั้นเรียนที่มีทั้งผู้เรียนที่มีพื้นฐานกับไม่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น อาจทำให้ผู้เรียนบางคนเรียนไม่ทัน เกิดความย่อท้อและเป็นสาเหตุของการย้ายสาขา สำหรับคนที่มีพื้นฐานเมื่อเรียนเนื้อหาซ้ำจากตำราที่ได้เรียนมาแล้ว อาจทำให้รู้สึกได้ว่าเรียนเนื้อหาล่าช้าไป ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว หากไม่แยกชั้นเรียนหรือแยกตามความสามารถของการสอบผ่านวัดระดับ หลักสูตรควรมีการวัดความรู้ภูมิหลังก่อนเริ่มบทเรียนในแต่ละบทหรือในแต่ละหัวข้อและทบทวนผลที่ได้ หากพบปัญหานักศึกษาเรียนอ่อนให้ผู้สอนจัดชั่วโมงเรียนสอนเสริมสำหรับนักศึกษาเหล่านี้ หรือจัดคลินิกของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเข้ารับการปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนในแต่ละระดับ นอกจากนี้หากนักศึกษาที่มีพื้นฐานประสงค์จะยกเว้นการเรียนรายวิชาเบื้องต้น สามารถนำผลสอบวัดระดับมายื่นกับทางหลักสูตรได้ ซึ่งเป็นการปรับใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิษา ไวยฉายี (2563, น. 51) ได้มีการนำเสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ไว้ว่าควรปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ โดยบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนและสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน อีกทั้งผู้สอนควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ให้เหมาะกับผู้เรียน และเนื่องจากในการเรียนภาษาที่สอง ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองอย่างเป็นระบบและแบบแผน หลักสูตรควรจัดรายวิชาในเบื้องต้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สองด้วย

ในขณะเดียวกันควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ ด้วยพื้นที่ที่ไม่ได้เป็นหมุดหมายในการท่องเที่ยวและการเดินทางของชาวญี่ปุ่น ทำให้นักศึกษาขาดโอกาสสื่อสารกับคนญี่ปุ่น การจัดการเรียนการสอนจึงควรเน้นให้นักศึกษาได้สื่อสารและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยการให้นักศึกษาฝึกฝนผ่านการสนทนา ทั้งในชั่วโมงเรียน รวมถึงควรมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนออนไลน์ระหว่างนักศึกษาของหลักสูตรกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามก็ไม่ควรละทิ้งการท่องจำ เนื่องจากยังคงจำเป็น เช่น การท่องคำศัพท์หรือท่องคันจิ แต่อาจเพิ่มกระบวนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เห็นทราบถึงประโยชน์ของการนำไปใช้จริงของคำศัพท์และคันจิเหล่านั้น และควรให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตัวเองผ่านความคิดสร้างสรรค์ นำสิ่งที่เป็นกระแสปัจจุบันหรือความสนใจของนักศึกษาส่วนใหญ่มาประยุกต์ในการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศที่มีความสนุกสนานและน่าสนใจ ให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถและจินตนาการของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยมีอาจารย์ผู้สอนคอยให้คำแนะนำและส่งเสริม

ด้านงานหลักสูตร ควรมีการวางแผนการบูรณาการระหว่างรายวิชา เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาแต่ละรายวิชาและทำให้เห็นประโยชน์ในภาพรวมของสาขาวิชาได้ชัดเจนขึ้น อีกทั้ง อาจารย์ในหลักสูตรควรมีการหารือเกี่ยวกับวิธีพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง รวมถึงความต้องการของผู้เรียนและรูปแบบการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นที่จะนำไปสู่งานในอนาคต โดยจะปรับหลักสูตรการเรียนการสอนรวมถึงตำราที่เน้น Can - Do Statements ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชราพร แก้วกฤษฎางค์ (2563, น. 81) ซึ่งได้ระบุว่านับจากมีการกำหนดกรอบ CEFR และ JF Standard การเรียนการสอนแบบ Can - Do Statements[15] ได้กลายเป็นหลักสำคัญในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องปรับให้มีการเรียนการสอนที่เน้นการ Can - Do Statements และจำเป็นต้องมีการพัฒนาตำราสื่อการสอนที่สอดคล้องต่อไป นอกจากนี้ผู้สอนในแต่ละรายวิชาควรพูดคุยแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาของผู้เรียนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ในขณะเดียวกัน คณะฯควรสนับสนุนและสร้างระบบที่เอื้ออำนวยต่ออาจารย์ชาวต่างชาติให้มากขึ้น เพื่อถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องผ่านระบบที่ใช้งาน สำหรับผู้สอนกับนักศึกษาควรพูดคุยกันเพื่อหาแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสม โดยพิจารณาถึงปัญหาของนักศึกษา แนวโน้มการศึกษาภาษาต่างประเทศและสถานการณ์ในพื้นที่ เช่น ประชุมเรื่องปัญหาของนักศึกษา ความสามารถของนักศึกษา จุดใดควรส่งเสริม จุดใดควรปรับปรุง รับฟังและร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ทำให้เกิดการพัฒนาให้มีความทันสมัยและมีบรรยากาศในการอยู่ร่วมกันที่ดี เพื่อความยั่งยืนของหลักสูตรและเพื่อสร้างสถานศึกษาและบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป หลักสูตรควรเผยแพร่รายงานหรือชิ้นงานของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนหรือการฝึกงาน และยิ่งไปกว่านั้น หลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อสร้างบัณฑิตที่ตอบโจทย์กลุ่มตลาดแรงงาน โดยการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ ทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ที่นักศึกษาได้เรียนรู้จากหลักสูตรว่าสามารถใช้งานจริงได้เพียงใด ซึ่งทางหลักสูตรจะเร่งสนับสนุนให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงาน ณ ประเทศญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายระดับนานาชาติ พัฒนาทักษะการทำงานระดับสากล และเสริมสร้าง

ประสบการณ์ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม นอกจากนี้หลักสูตรควรทำระบบติดตามความก้าวหน้าการได้งานทำของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและนำเสนอให้เห็นเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ด้านผู้สอน ควรมีการพัฒนาคุณวุฒิในระดับปริญญาเอก การพัฒนาผลงานวิชาการและยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการในระดับที่สูงขึ้น

ด้านตำราของหลักสูตร บางรายวิชายังไม่เป็นปัจจุบัน หลักสูตรควรพิจารณาเปลี่ยนตำราหลัก เพิ่มและเสริมตำราใหม่ ๆ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับยุคสมัยและจัดระเบียบหนังสือในหลักสูตร รวมทั้งอาจารย์ควรแบ่งปันข้อมูลที่มีซึ่งกันและกัน พูดคุยกันเรื่องตำราที่ใช้ในการสอนในแต่ละวิชาเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน

ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นให้มากขึ้น เช่น จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นให้แก่นักเรียนมัธยม นักศึกษาสาขาวิชาอื่น หรือนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นเข้าร่วมได้ ที่จัดทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมสนทนาภาษาญี่ปุ่นในหัวข้อต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสนทนาภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันหรือพูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวญี่ปุ่นได้ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนมาประยุกต์ใช้ได้จริง และยังสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน นอกจากนี้ กิจกรรมเชิญวิทยากรมาบรรยายก็ถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่จะทำให้นักศึกษาเรียนรู้เฉพาะด้านได้มากขึ้น

บทสรุป

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยหลักของรัฐบาลในภาคใต้ ได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะผลิตบุคลากรที่มีความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นเพื่อตอบสนองในการทำงานในหน่วยงานรัฐและหน่วยงานทางธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นจึงได้มีการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นขึ้น โดยเฉพาะคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งถือเป็นคณะที่มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตทางด้านภาษาต่างประเทศ จึงได้วางเป้าหมายในการเปิดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกเพื่อเป็นการผลิตบุคลากรด้านภาษาญี่ปุ่นเพราะความต้องการบุคลากรที่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาญี่ปุ่นมีค่อนข้างสูง แต่ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก โดยการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นขึ้นและมีพัฒนาการความก้าวหน้าเป็นลำดับเริ่มจากการเปิดสอนเป็นวิชาเลือกเสรี วิชาโท และวิชาเอก ซึ่งนับเป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกแห่งแรกของภาคใต้ อย่างไรก็ดี ตลอดระยะเวลาที่เปิดสอนมามีทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จและอุปสรรคปัญหา ซึ่งได้ร่วมช่วยกันแก้ปัญหาเหล่านั้นทั้งในเชิงรุกและการวางแผนรองรับในอนาคต โดยการปรับปรุงหลักสูตรหลังจากนี้ยังคงมุ่งเน้นการจัดการหลักสูตรตามแนวทาง”Outcome - based education” (OBE) และจัดการหลักสูตรแบบ cluster อีกทั้งยังวางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้สอดรับกับนโยบายกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 แผนพัฒนาของวิทยาเขตปัตตานี และยุทธศาสตร์คณะฯ โดยมุ่งพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประชาชนทุกช่วงวัย และเน้นการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่ตอบโจทย์ความสนใจและทักษะที่จำเป็นของคนรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเพิ่มการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Non - degree ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตร

Re - skills, Up - skills, และ New skills เพื่อเสริมสร้างความสามารถใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังมีการออกแบบหลักสูตร Pre-university สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมถึงการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต โดยหลักสูตรจะบูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อยกระดับกระบวนการเรียนการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล ตอบโจทย์การพัฒนาทักษะที่หลากหลายของผู้เรียนในอนาคต

เชิงอรรถ

[1] ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่บพิตรพิมุข จักรวรรดิ

[2] มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีโครงสร้างการบริหารในลักษณะวิทยาเขตมีทั้งหมด 5 วิทยาเขต ซึ่งแต่ละวิทยาเขตมีการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือเคยมีการสอนภาษาญี่ปุ่น ดังนี้ วิทยาเขตหาดใหญ่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2519 วิทยาเขตภูเก็ตเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2523 วิทยาเขตปัตตานีเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2529 (นิศากร ทองนอก, 2549, น. 103) วิทยาเขตตรังเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2555 (ปัจจุบันยุติการสอน) และวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2555 (ปัจจุบันยุติการสอน)

[3] ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารหลักสูตรจากเดิม “แผนกวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก” เป็น “หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น”

[4] ใช้ชื่อและรหัสวิชาในครั้งแรก หลังจากนี้ใช้เพียงรหัสวิชาตลอดบทความ

[5] อาสาสมัคร Japan Overseas Cooperation Volunteers (JOCV) ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลญี่ปุ่นและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างรัฐบาลญี่ปุ่นและประเทศต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในสาขาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเริ่มมีการส่งอาสาสมัครครั้งแรกมายังประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2524

[6] ได้รับงบสนับสนุนค่าจ้างอาจารย์พิเศษชาวญี่ปุ่นจากมูลนิธิญี่ปุ่น (ชื่อเรียกในขณะนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ใช้ชื่อ เจแปนฟาวน์เดชั่น)

[7] ทุนรัฐบาลญี่ปุ่นซึ่งดำเนินการดูแลรับผิดชอบโดยกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศญี่ปุ่น (MEXT) ชื่อเดิมคือ (Monbusho) ปัจจุบัน คือ (Monbukagakusho:MEXT)

[8] ปี พ.ศ. 2534 จัดตั้งภาควิชาภาษาตะวันออก โดยแยกออกมาจากภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

[9] การสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น (JLPT)จัดสอบโดยเจแปนฟาวน์เดชั่น และองค์การสนับสนุนการศึกษานานาชาติแห่งประเทศญี่ปุ่น เป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร คำศัพท์ และไวยากรณ์ การอ่าน และการฟัง เริ่มจัดการสอบใน พ.ศ. 2527 โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ เรียงจากระดับที่ง่ายไประดับที่ยาก ได้ดังนี้ ระดับ 4 ระดับ 3 ระดับ 2 และระดับ 1 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ได้ปรับเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากระดับที่ง่ายไประดับที่ยาก ได้ดังนี้ N5, N4, N3, N2 และN1

[10] Work Integrated Learning (WIL) คือ รูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานการเรียนการสอนในสถานศึกษาเข้ากับการปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานจริง เพื่อให้นักเรียนหรือนักศึกษาได้รับประสบการณ์และความรู้ที่เชื่อมโยงกับการทำงานจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพที่ตนเองศึกษาอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

[11] JF Standard หมายถึง “Japanese Foundation Standard” ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ถูกพัฒนาโดย Japan Foundation (มูลนิธิญี่ปุ่น) เพื่อประเมินและรับรองความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้ที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ โดยมีลักษณะคล้ายกับมาตรฐาน CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) ที่ใช้ในการประเมินความสามารถทางภาษายุโรป มาตรฐาน JF Standard ประกอบด้วย 6 ระดับ คือ A1, A2, B1, B2, C1, และ C2 โดยมีการจัดระดับความสามารถทางภาษาจากระดับเริ่มต้นไปจนถึงระดับเชี่ยวชาญ ซึ่งแต่ละระดับจะกำหนดเกณฑ์การใช้ภาษาที่จำเป็นในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน

[12] รวมกลุ่มหลักสูตรภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาอาหรับ ภาษามลายู และภาษาญี่ปุ่นเข้าด้วยกัน

[13] MOOC (Massive Open Online Course) หมายถึง หลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สามารถสมัครเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดจำนวน เน้นในระดับการศึกษาที่ในระบบการศึกษาแบบเดิมมีข้อจำกัดอยู่แต่เฉพาะในห้องเรียน

[14] หลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมัธยมปลายได้เรียนในรูปแบบ “มหาวิทยาลัย” ล่วงหน้า ผ่านชุดวิชาต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีประสบการณ์และพื้นฐานในการเรียนมหาวิทยาลัย โดยสามารถสะสมหน่วยกิตในธนาคารหน่วยกิต (credit bank) และเทียบโอนหน่วยกิตได้เมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาในการเรียน และคาดว่านโยบายนี้จะสามารถเพิ่มจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้เพิ่มมากขึ้นได้ในอนาคต

[15] การเรียนการสอนแบบ Can-do statements คือแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์โดยวัดจากสิ่งที่ผู้เรียน “สามารถทำได้” (Can do) อย่างชัดเจนหลังเรียนจบแต่ละบทเรียนหรือหลักสูตร ซึ่งต่างจากการเน้นแค่ความรู้เชิงทฤษฎี

References

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). *แผนปฏิบัติการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สืบค้นจาก https://www.mhesi.go.th/index.php/all-media/book-ministry/10384-2567-action-plan

นิศากร ทองนอก. (2549). บทบาทที่คาดหวังต่อฝ่ายญี่ปุ่นและความร่วมมือระหว่างนักวิชาการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย. ใน *เอกสารหลังการประชุมเรื่องความช่วยเหลือของญี่ปุ่นกับญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย* (น. 103 - 116). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัชราพร แก้วกฤษฎางค์. (2563). การพัฒนากรอบมาตรฐานภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในสถาบันอุดมศึกษาไทย. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา, 37*(2), 81 - 97. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/japanese/article/view/246595/166907

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2531). *หลักสูตรวิชาโทภาษาญี่ปุ่น หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2531* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2534). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปี พ.ศ. 2534* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2538). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2538* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2547). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2547* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2552). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2552* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2554). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2554* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2560). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2560* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2564). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2564* [เอกสารเย็บเล่มหลักสูตร]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วรวุฒิ จิราสมบัติ. (2549). ODA กับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย. ใน *เอกสารหลังการประชุมเรื่องความช่วยเหลือของญี่ปุ่นกับญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย* (น. 45 - 52). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรรณิษา ไวยฉายี. (2563). ความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนต่อหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น: กรณีศึกษาศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา, 37*(2), 51 - 66. สืบค้นจาก https://academic.rru.ac.th/journal-2-2-2/

อิซาโอะ ยามากิ. (2559). สถานการณ์การเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคเหนือ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10*(2), 52 - 62. สืบค้นจาก https://harrt.in.th/handle/123456789/2876